

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/17/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7218204518
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7218204518.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Jany Dudíkovej a Mgr. Miloša Greguša v právnej veci navrhovateľky J. R. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v P. na U. ulici č. XX zastúpenej JUDr. Martou Šuvadovou advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Floriánskej ulici č. 16 proti povinnému E. R. nar. XX.XX.XXXX prihláseného k trvalému pobytu v P. na U. ulici č. XX prechodne bývajúceho v P. č. XXX zastúpeného D.. Slávkou Kováčovou advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej ulici č. 20 v konaní o zvýšenie výživného o odvolaní povinného proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 43Pc/47/2018 - 206 zo dňa 7.9.2020 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil povinnému dlžné výživné za obdobie od 14.5.2018 do 31.8.2020 v sume 1.572,25 Eur zaplatiť navrhovateľke do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Pri výpočte dlžného výživného vychádzal z predloženého prehľadu úhrad výživného. Konštatoval, že povinný nenamietal výšku vyčísleného dlhu na výživnom v sume 1.572,25 Eur za obdobie od 14.5.2018 do 31.8.2020, ale žiadal od neho odpočítať platby za mobilný telefón, ktoré platil navrhovateľke od mája 2018 zhruba do 24.1.2019 o čom však nemal evidenciu, mali to byť platby najmenej po 40 Eur mesačne. Súd prvej inštancie poznamenal, že platby povinného za mobilný telefón zohľadnil už pri rozhodovaní o zvýšení výživného na sumu 230 Eur mesačne. Pri rozhodovaní o spôsobe zaplataenia dlžného výživného súd prvej inštancie vzal do úvahy zárobné pomery povinného, ktoré mu umožňujú uhradiť dlh na výživnom jednorázovo (jeho čistý priemerný mesačný zárobok za obdobie od 5/2019 do 4/2020 bol 985 Eur a za obdobie od 5/2020 do 7/2020 bol 1.299 Eur). O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 52 CMP, keďže ide o mimosporové konanie, pričom dôvodnosť a opodstatnenosť návrhu na zvýšenie výživného bola na posúdenie súdu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie povinný z dôvodu, že rozsudok trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Namietal, že súd prvej inštancie vychádzal výlučne z návrhu navrhovateľky a na takto nesprávne zistený skutkový stav aplikoval právnu normu s tým, že uvedený skutkový stav neobstojí, nakoľko sú tu aj iné dôkazy, ktoré v konaní neboli predložené a ktoré majú podstatný vplyv na rozhodnutie súdu. Má za to, že súd prvej inštancie nebral do úvahy skutočnosti, ktoré uvádzal a nezohľadnil k odpočítaniu od dlžného výživného platby, ktoré preukázateľne uhradil v prospech navrhovateľky, a to platby za telefón od mája 2018 do 24.1.2019, kedy platil navrhovateľke paušálne 40 Eur mesačne za telefón. Podľa jeho názoru neobstojí tvrdenie

súdu prvej inštancie, že tieto platby zohľadnil už pri rozhodovaní o zvýšení výživného na sumu 230 Eur mesačne. Nie je možné, aby súd pri rozhodovaní o bežnom výživnom zohľadňoval jednotlivé platby hradené z jeho strany, keďže tieto platby sa majú jednoznačne odrátavať od dlžného výživného. Skutočnosť, že túto sumu platil nepoprela ani navrhovateľka. Z toho vyplýva, že najmenej sumu 360 Eur mal súd prvej inštancie odrátavať od dlžného výživného. Nesúhlasil ani so spôsobom zaplataenia dlžného výživného, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Takúto sumu jednorazovo nevie zaplatiť vzhľadom na jeho príjem a ďalšie okolnosti. Poukázal na to, že má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej L. nar. 11.4.2015. Na jej výživu mesačne prispieva sumou 80 Eur, do škôlky jej platí poplatok 10 Eur a 27 Eur, platí jej poistenie v sume 20 Eur mesačne. Mesačne spláca spotrebný úver Slovenskej sporiteľni v sume 266,90 Eur, Cetelemu 100 Eur, platby SIPO v sume 160,50 Eur, na cestovné náklady do práce vynakladá 150 Eur a mobilnému operátorovi O2 platí 40 Eur, navrhovateľke platí výživné 300 Eur. Konštatoval, že jeho mesačné výdavky predstavujú spolu 1.154,40 Eur, pričom jeho priemerný mesačný príjem je okolo 1.270 Eur. Rezervy vytvorené nemá, preto nie je schopný dlžné výživné zaplatiť jednorazovo, ale iba v mesačných splátkach maximálne po 50 Eur. Z toho dôvodu navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a určil dlžné výživné v sume 1.212,25 Eur, ktoré mu povolí splácať v mesačných splátkach po 50 Eur.

3. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu povinného uviedla, že ho považuje za účelové. Dôkazy o realizovaných platbách za mobilný telefón povinný nepredložil ani na jednom z pojednávaní. Čo sa týka jeho výdavkov, súdna prax ustálila, že platby v prospech rôznych splátkových spoločností nepatria medzi odôvodnené výdavky povinného, kedy počas konania vyšlo najavo, že sa povinný zaťažil pôžičkou titulom rekonštrukcie nehnuteľnosti, ktorá mu ani nepatrí. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň žiadala priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

4. Povinný k vyjadreniu navrhovateľky uviedol, že táto už dávno nebýva u matky. Matka jej neprispieva na školu ani na stravu, lebo všetko jej hradí priateľ, u ktorého býva. Konštatoval, že platby, ktoré jej platil pomimo výživného nevie zdokladovať, lebo si potvrdenia neodkladal, nakoľko si nemyslel, že bude musieť bojovať o dcéru. Jej tvrdenie, že čerpal pôžičku 11.000 Eur na rekonštrukciu domu, ktorý ani nie je jeho, je nepravdivé, lebo jedinú pôžičku, ktorú má a platí je pôžička vzniknutá ešte počas manželstva s matkou navrhovateľky, ktorej aktuálny zostatok bol 6.588,15 Eur. Zdôraznil, že pri výdavkoch, ktoré uviedol súdu v odvolaní a pri jeho príjme nie je schopný uhradiť jednorazovo dlžné výživné, preto žiada, aby mu bolo umožnené ho splácať v mesačných splátkach.

5. Konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

8. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

9. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy, prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, preto je odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie o dlžnom výživnom a spôsobe jeho zaplatenia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s námietkami povinného uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a povinný ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol a nepreukázal žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o určení dlžného výživného pre navrhovateľku, ako aj o spôsobe jeho zaplatenia. Odvolací súd je toho presvedčený, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli nepochybne preukázané všetky okolnosti podstatné pre rozhodnutie o zvýšení výživného, následne o výpočte dlžného výživného a spôsobe jeho zaplatenia v dôsledku čoho ani odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Odvolací súd tiež poznamenáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. V tomto prejednávanom prípade súd prvej inštancie dôsledne vykonal dokazovanie, zistil skutočný stav, ktorý následne správne právne posúdil, pričom jeho skutkové a právne závery zjavne nie sú svojvoľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

14. Odvolací súd poznamenáva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom trvá, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Deti sú schopné samé sa živiť vtedy, ak sú schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Vyživovacia povinnosť rodičov sa pri rozhodovaní posudzuje vždy samostatne u každého z nich. Poukazuje na ustanovenie § 62 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom považuje za ich prvoradú zákonnú povinnosť, ako aj na ods. 5 tohto zákonného ustanovenia, v ktorom je výslovne uvedené, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, v zmysle ktorého je rodič povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky, ako aj pracovné a životné aktivity usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené.

15. Odvolací súd konštatuje, že navrhovateľka v tomto konaní žiadala zvýšiť výživné zo sumy 150 Eur mesačne na sumu 330 Eur mesačne počnúc dňom podania návrhu do budúca. Okresný súd Košice II rozsudkom č.k. 43Pc/47/2018-88 zo dňa 24.1.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 8Co/29/2019-140 zo dňa 30.10.2019 zvýšil výživné zo sumy 150 Eur na sumu 300 Eur mesačne od 14.5.2018 do budúca. Predmetom tohto konania zostalo určenie dlžného výživného a spôsob jeho zaplatenia. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom č.k. 43Pc/47/2018-206 zo dňa 7.9.2020 určil dlžné výživné za obdobie od 14.5.2018 (od podania návrhu) do 31.8.2020 v sume 1.572,25 Eur. Vychádzal pritom z preukázaných platieb povinného za obdobie od mája 2018 do 7.9.2020, kedy vo veci rozhodol. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že platby za mobilný telefón zo strany povinného pre navrhovateľku súd zohľadnil už pri rozhodovaní o zvýšení výživného na sumu 230 Eur mesačne. K tomu odvolací súd dodáva, že ak by uvedené platby za mobilný telefón započítal aj na dlžné výživné, uvedené platby povinným by zohľadňoval dvakrát, čo by nebolo voči navrhovateľke spravodlivé. V prípade, ak by súd platbu povinného nepovažoval za oprávnený mesačný náklad povinného, o túto sumu mohol zvýšiť mesačné výživné.

16. V odvolaní povinný zároveň uviedol, že požiadal súd o povolenie úhrady dlžného výživného v splátkach, čo mu nebolo umožnené. Uviedol, že v jeho prípade ide o situáciu, kedy nie je možné sa odôvodnene domnievať, že pri jeho príjme a výdavkoch má finančné rezervy, z ktorých by mohol uhradiť dlžné výživné jednorazovo.

17. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

18. Citované ustanovenie umožňuje súdu, aby sám nezávisle na návrhu účastníkov konania zvažil, či je povolenie takej výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu a zároveň či neprímerane nezvýhodní povinného oproti navrhovateľke. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať povoleniu výhody povinnému v prípade výživného na dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť a okrem iného je prednostnou pohľadávkou so zreteľom na naliehavosť potreby, ktorej výživné slúži. Súd je povinný prihliadnuť aj na postoj povinného k plneniu, ako aj na to, či povolenie takejto výhody nebude mať ťaživý dopad na navrhovateľku, prípadne či je možné od nej spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo dlhšej ako zákonnej lehote. Odvolací súd vzhľadom k povahe pojednávanej veci, priznanému nároku, dĺžke rozhodovania o návrhu (návrh bol podaný dňa 14.5.2018) nepovažuje za spravodlivé priznať výhodu splátok, pretože povinnému muselo byť zrejmé, ako si plní vyživovaciu povinnosť a pri primeranej prezieravosti (o vzniku dlžného výživného vedel už od vyhlásenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 8Co/29/2019-140 zo dňa 30.10.2019) si mohol predbežne vyčíslieť dlžné výživné a vytvárať úspory na úhradu dlžného výživného, pretože je nepochybné, že ani matka navrhovateľky pri uspokojovaní jej potrieb nebola zvýhodnená splátkami a musela potreby navrhovateľky uspokojovať postupne tak ako vznikali a z hľadiska účelu, ktorému výživné slúži je vhodné, aby dlžné výživné bolo zaplatené naraz, čo umožňuje lepšie využitie peňažných prostriedkov v prospech navrhovateľky.

19. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie zákonne a správne určil dlh na výživnom a zároveň zákonne rozhodol o spôsobe jeho zaplatenia, odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o dlžnom výživnom a spôsobe jeho zaplatenia ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa ustanovenia § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

20. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu povinného navrhla odvolaciemu súdu, aby jej priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

21. Podľa § 49 ods. 1 CMP účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

22. Podľa ust. § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 53 CMP v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.

24. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

25. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

26. Konania vedené podľa CMP sa podstatným spôsobom líšia od sporových konaní vedených podľa CSP. Sporové konanie plní reparačnú funkciu tým, že v jeho rámci dochádza k riešeniu určitého už jestvujúceho sporu o právo, t.j. konkrétneho právneho konfliktu. Naproti tomu, mimosporové konanie plní funkciu preventívnu, pričom jeho cieľom je (v spoločensky najdôležitejších oblastiach), zabezpečiť úpravu pomerov účastníkov do budúcnosti. Rozdiely medzi oboma druhmi konaní sa prejavujú nielen v spôsobe začatia konania, v postavení účastníkov, v odlišných možnostiach dispozície konaním, v aplikácii rozdielných procesných zásad, ale aj v otázke náhrady trov konania. Rozdiel od sporového konania, kde sa náhrada trov zásadne riadi zásadou úspechu vo veci, v mimosporových konaniach primárne platí, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Každý z účastníkov si teda sám znáša svoje trovy, pričom výnimky vyplývajú len z ustanovení § 53 až § 55 CMP.

27. Prvú výnimku predstavujú konania vo veciach určenia rodičovstva a vo veciach notárskych úschov, v ktorých vzhľadom na povahu týchto konaní, zákon pripúšťa rozhodnutie o náhrade trov konania

podľa zásady úspechu v konaní (§53 CMP). Druhou výnimkou je tzv. separácia nákladov (§ 54 CMP), kedy môže súd zaviazať účastníka na náhradu trov konania, ktoré by bez jeho zavinenia neboli vôbec vznikli (napr. v dôsledku neodôvodneného nedostavenia sa na pojednávanie a pod.). Pri rozhodovaní o separátnych trovách však nemožno prihliadať k úspechu v konaní, ani k zavineniu zastavenia konania, nakoľko náhradu (separátnych) trov konania môže znášať aj ten účastník, ktorý mal v konaní úspech (§ 53 CMP), pokiaľ druhému účastníkovi spôsobil vznik trov svojim procesným zavinením. Treťou a poslednou výnimkou je možnosť súdu priznať náhradu trov konania aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 55). Zákon nekonkretizuje, komu môže súd podľa tohto ustanovenia náhradu trov konania priznať, preto materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania môže súd použiť vo všetkých typoch mimosporových konaní. Treba zároveň zdôrazniť, že pre aplikáciu § 55 CMP nie je nevyhnutným predpokladom úspech v konaní. Jediným zákonným kritériom je, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. V prejednáwanej veci odvolací súd takéto okolnosti nezistil a navrhovateľka ich žiadnym spôsobom nepreukázala. Povinný si ich neuplatnil. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

28. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).